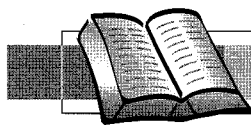

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

De efod en de borstlap

“De borstlap zal van de efod niet afgescheiden worden”.

Exodus 28 :28

Wanneer de apostel spreekt van de dienst der schaduwen onder Israël, dan noemt hij dit “het voorbeeld en schaduw der hemelse dingen”.

Zo sprak de dienst der ceremoniën enerzijds van de brede kloof en de grote afstand die er bestond tussen God en Zijn volk; tussen de Hoge en Verhevene enerzijds, en de schuldige zondaar anderzijds.

En toch was het alles ook een prediking der verzoening tussen God en de mens, omdat de gehele eredienst in tabernakel en tempel heen wees naar de heerlijkheid van Christus, het Lam Gods Dat eenmaal komen zou.

Die gedachte sprak niet alleen uit de dienst in de tabernakel, maar eveneens uit de kleding, die de hogepriester dragen moest. Alles was door de Heere nauwkeurig aan Mozes aangewezen, toen Hij tot Mozes zei: “Zie dat gij het alles maakt naar het voorbeeld, dat u op de berg getoond is”. Zo wordt er hier gesproken van de efod. De efod was een kostbaar kledingstuk, uit gouddraden, rood en blauw purper, karmozijn en byssus geweven, en is te beschouwen als een onderdeel van de hogepriesterlijke kledij. Het bestond uit een borst- en rugstuk, dat met sierlijke gordels, zowel aan de schouders als aan de heupen was vastgemaakt. Verder waren er allerlei versieringen op aangebracht, waarvan voor ons, in het verband van onze tekst, alleen de borstlap van belang is. Die borstlap was een soort zak, geweven van dezelfde stof

als de efod, en aan het borststuk vastgemaakt. Op de buitenzijde van die borstlap waren vier rijen van drie kostbare edelstenen bevestigd, waarop de namen der twaalf stammen der kinderen Israëls. Met snoeren van gouddraad was die borstlap aan de efod vastgemaakt. En nu zegt de Heere: “De borstlap zal van de efod niet afgescheiden worden”.

Deze toevoeging kan zo licht als van weinig belang over het hoofd gezien worden, maar de Heere heeft alles tot onze lering laten optekenen in Zijn Woord.

Deze bepaling is n.l. een voorschrift, door God zelf aan Mozes gegeven met een zeer bijzondere bedoeling.

Dit gaan we duidelijker verstaan, wanneer wij erop letten, dat de hogepriester de efod slechts dan mocht aantrekken en dragen, als hij geroepen werd tot het dienstwerk in de tabernakel. En ook nadat de hogepriester zijn heilig dienstwerk verricht had en zijn heerlijke ambtskledij weer zorgvuldig werd opgeborgen, mochten de efod en de borstlap, die met gouddraad en haakjes aan elkaar bevestigd waren, **niet** losgemaakt worden.

En in dat goddelijke voorschrift school een heerlijke gedachte. Want als de hogepriester de efod droeg, dan had hij Israëls namen op zijn hogepriesterlijk hart. Dat duidde op de nauwe vereniging van die twee. Hogepriester en volk Gods behoorden steeds bijeen en waren onafscheidelijk aan elkaar verbonden. Waar die hogepriester heenging,

daar nam hij ook de stammen Israëls met zich. Als hij het heiligdom betrad, om voor het aangezicht des Heeren te verschijnen, dan deed hij dat steeds met het volk Gods op zijn hart. En zelfs als hij geen dienstwerk verrichtte, en de efod in het donker weggeborgen lag, dan mochten efod en borstlap niet van elkaar afgescheiden worden, maar onveranderd verenigd blijven.

En wat ligt er dan een troostrijke gedachte in dat “voorbeeld en schaduw der hemelse dingen”.

Want zoals de borstlap van de efod niet afgescheiden mocht worden, zo is ook de grote en meerdere Hogepriester Jezus Christus nooit te denken zonder Zijn volk. Hij draagt de Zijnen altijd op Zijn hogepriesterlijk hart. De namen van Zijn kinderen onuitwisbaar in edelstenen ingegrift en geplaatst juist daar waar het hart van die grote Hogepriester klopt.

En nu gaan we ook beter verstaan, waarom die haakjes nooit losgemaakt mochten worden.

Het is de troost voor een ellendig en hulpeloos volk in zichzelf. Want er kan en zal tussen Christus en de

Inhoud

Meditatie: De efod en de borstlap	.1
Verbond, beloften en prediking (slot) 2
In orde 4
Commentaar:	
Tolerantie 5
Boekennieuws 7
Kerknieuws 7
Berichten 8
Preekbeurten 8

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Klooslaan 9, 2985 CK Ridderkerk
tel. 0180-420865, fax 0180-423583

Administratie en betalingen van
abbonementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor abonn. gelden: 64327.
email: kbgg@cbgg.nl

Alle **advertenties** aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.
email: saambinder-adv@rdnet.nl

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling:

voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober
d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:
Amerika \$ 56,-, Canada \$ 68,-.

Zeepost:
Amerika \$ 49,-, Canada \$ 59,-.

Advertenties € 0,50,- per mm.

Familieberichten

€ 0,40,- per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
in bezit van de administratie te zijn.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

Zijnen nooit een wezenlijke schei-
ding ontstaan. Ook al treuren zij zo
menigmaal onder de verberging van
Zijn aangezicht in hun bittere klacht
met Sion: "De Heere heeft mij verge-
ten en de Heere heeft mij verlaten".

Al verkeert de ziel in de gevangenis
en al is het dat het gebed in de boe-
zem wederkeert. Maar wie Hem een-
maal van de Vader gegeven zijn, die
blijven Zijn eigendom. Die worden
nimmer van Hem vergeten, want Hij
draagt ze toch op de beste plaats, in
Zijn hart. De plaats waar Hij hen
altijd ziet en gedenkt in Zijn
Middelaarsontferming. Dan verbergt
Hij Zich wel in Zijn liefde, maar in
de ontsluiting van Zijn hart doet hij
ervaren: "Voor een klein ogenblik
heb Ik u verlaten, maar met grote
ontfermingen zal ik u vergaderen.
In een kleine toorn heb Ik Mijn aan-
gezicht van u een ogenblik verborgen;
maar met eeuwige goedertierenheid
zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de
Heere, uw Verlosser".

Dat is de troost in dit leven voor
allen die Zijn verschijning hebben
liefgehad, en een plaatsje mochten
ontvangen in het hart van die grote
Hogepriester, Die door de hemelen
is doorgedaan. Waarlijk, hiervan
mag wel met de dichter gezongen
worden: "De schoonste plaats mat
Gij met ruime snoeren; o heerlijk
erf. Gij kunt mijn ziel vervoeren. O,

onuitsprekelijk voorrecht zo aan
Hem verbonden te mogen zijn. Al
gaat de weg dan door het duister van
de nacht, al schijnt de weg dan wel
te zwaar en te lang, al dreigen de
golven u te overstromen, al komt de
verklager der broeders met zijn
helse aanvallen, en al zucht de ziel
onder het lichaam der zonde en des
doods. Maar: „De borstlap zal van
de efod niet afgescheiden worden”.
Want alzo Hij de Zijnen, die in de
wereld waren heeft liefgehad, zo
heeft Hij hen liefgehad tot het einde.

Maar hoe vreselijk zal het zijn, Hem
eenmaal bij Zijn komst op de wolken
des hemels te moeten ontmoeten,
zonder dat uw naam op die borstlap
voorkomt. Vreselijk zal het zijn te
vallen in de handen van de levende
God. Maar nu is het nog de welaan-
gename tijd dat de Heere luisteren
wil naar het geroep uit de diepte der
ellenden.

En waar Hij Zijn ontfermende hand
kwam uit te strekken, zal de borstlap
van de efod niet afgescheiden wor-
den, maar zal Hij het bevestigen:

*"Want deze God is onze God,
Hij is ons deel, ons zalig lot,
Door tijd noch eeuwigheid te
scheiden:
Ter dood toe zal Hij ons geleiden".*

Apeldoorn, ds. J. M. Kleppe.

Verbond, belofte en prediking

(slot)

Geen tegenstelling

Soms heeft men gesuggereerd dat er
een tegenstelling zou bestaan tussen
een hartelijke aanbieding van genade
en het benadrukken, dat er voor
Christus plaatsgemaakt moet wor-
den. Men noemt dat een voorwaarde-
lijke prediking. Maar dat is het niet.
In de aanbieding van genade wordt
ieder een hartelijk welkom toegeroe-
pen. Er is, om met de Erskines en
Fisher te spreken, een recht van toe-
gang. Maar wie komen er? Alleen
diegenen, die in de ontdekking aan
hun schuld en zonde de noodzaak
van Christus gevoelen. Die gezond
zijn hebben de medicijnmeester niet
van node, maar die ziek zijn. Dat is
geen voorwaardelijke prediking,
maar wel een prediking, waarin aan-

gewezen wordt de weg, waarin
Christus dierbaar wordt en noodza-
kelijk. Als iemand een ruim aanbod
gepreekt heeft, dan is het Thomas
Boston wel geweest. Maar diezelfde
Boston zegt ook dat hij nooit een
zondaar lachend tot Jezus heeft zien
vluchten, maar altijd wenend. Boston
heeft ook het bekende voor-
beeld gebruikt van de dorpsdokter.
Ieder is welkom bij die dokter, maar
wie komt er? Alleen diegene die
weet dat hij ziek is. Als sommigen
beweren dat je zo wegneemt, wat je
eerst gezegd hebt, dan heeft men het
nooit echt begrepen, of men verzet
zich tegen het plaatsmakende werk
van de Heilige Geest.

De drie stukken

In de prediking zullen dan ook de

drie stukken ellende, verlossing en dankbaarheid aan de orde moeten komen. We mogen de drie stukken niet van elkaar losmaken, want ze zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Het zijn geen “schoolklassen” die men achtereenvolgens passeert. In geen van de drie stukken raken Gods kinderen uitgeleerd, zolang zij in dit aardse leven zijn. Toch zullen we moeten blijven vasthouden, dat het stuk der ellende vooropgaat. Er is een “eerst” van het stuk der ellende. Zo vinden we het bij Calvijn en de opstellers van de Catechismus. Calvijn zegt bij Ezechiël 18:23: “Het berouw gaat aan de vergeving vooraf (...) God openbaart de mensen, hoe ellendig zij zijn, opdat zij tot Hem vluchten. Hij wondt om te genezen. Hij doodt om levend te maken.” Als men dit een voorwaardelijke prediking wil noemen, dan heeft Calvijn ook voorwaardelijk gepreekt. Graafland heeft al gezegd, dat er bij Ursinus, een van de opstellers van de Heidelbergse Catechismus, sprake is van iets chronologisch, iets volgordelijks, in de drie stukken. Ursinus stelt in zijn *Schatboek* de vraag waarom de kennis der ellende nodig is. Hij geeft dan drie redenen aan, waarom die kennis noodzakelijk is. Ten eerste, omdat deze de begeerte naar verlossing opwekt. Vervolgens, omdat daardoor het wonder der verlossing des te groter wordt. In de derde plaats, omdat we anders geen geschikte hoorders zijn van het Evangelie.

Hoewel ik alle conclusies van dr. A. de Reuver in zijn dissertatie *Bedelen bij de bron* niet delen kan, heeft hij daarin toch duidelijk aangetoond, dat zowel bij Calvijn als bij Kohlbrugge de kennis van de zonde aan de kennis van de verlossing voorafgaat. Laat ik Calvijn citeren uit een preek over Genesis 15:6: “Het is nodig dat wij aan onszelf wanhopen om ons vertrouwen op Hem te stellen (...) Het is dus nodig, dat God ons geheel terneergeslagen heeft, opdat wij door Zijn hand opgericht worden, en dat wij ondersteund worden door Zijn kracht (...) Het is dus nodig, zoals ik reeds gezegd heb, dat de kennis van onze ellenden ons zozeer raakt, dat wij werkelijk in de dood zijn, en dat wij de dood gevoelen waarvan de Schrift spreekt, om te haken naar het leven, dat onze Heere Jezus Christus ons aanbiedt door Zijn Evangelie.”

Calvijn heeft benadrukt in zijn preken, dat de zondaar God leert rechtvaardigen, Hem leert billijken in Zijn heilig recht. Nog één citaat uit Calvijns preek over Genesis 15:5: “Daar hebt ge in één woord waarop God aanhoudt, wanneer Hij ons ontdeet van alle mening van onze deugden, het is omdat Hij alleen als rechtvaardig erkend wil zijn, en dat wij verloren en veroordeeld zijn in onszelf.” Zó heeft Calvijn gepreekt. Laat hij ons daarin ten voorbeeld zijn.

Kohlbrugge over de kennis der ellende

Ten aanzien van Kohlbrugge citeer ik De Reuver: “Zonder zondekennis kan Kohlbrugge zich de kennis van het heil niet denken. De eerste schrede op de weg van het geestelijk leven is het gevoel van verlorenheid. Voordat iemand gelooft, wordt hij door de prediking van het Woord ervan overtuigd dat hij verloren is. Het Evangelie geldt arme zondaren. Wie niet aan zichzelf vertwijfelt, gaat niet tot de ontfermende God en gaat niet door de deur. Geen mens zal in waarheid verlangen geheel door de Heere Jezus verlost te zijn, tenzij hij zaligmakend overtuigd is van zijn algeheel bederf” (*Bedelen bij de bron*, 1992, blz.178). De Reuver benadrukt dan dat Kohlbrugge daarmee niet wil zeggen dat zondekennis aan het geloof als zodanig voorafgaat, maar dat *in* het geloof de zondekennis voorafgaat aan de kennis van het heil. Het gaat dus om zaligmakende kennis van onze verlorenheid, geloofskennis. Nog één tekenend citaat over Kohlbrugge: “Telkens weer verklaart hij dat de mens eerst als schuldige door de Wet onder arrest wordt gesteld alvorens te worden bevrijd. Waar het eerste ontbreekt, komt het niet werkelijk tot het tweede. De ‘korf vol levensbrood en levenswijn’ wordt niet uitgereikt dan waar de zonde wordt gevoeld, erkend en betreurd als vergrijp tegen de allerhoogste Majesteit. Hij knoopt hieraan de exclamatie vast, dat men ‘heden ten dage’ met zijn goddeloze, vuile handen in de korf van de genade grijpt ‘zonder te belijden: Ik heb gezondigd, zonder dat het parool in het hart was: Nee, nee! Gods Wet, die zal blijven staan!’ Hoe komt het toch - vraagt hij – dat men vroeger zo vaak van waarachtige bekeringen

hoorde? ‘Waar komen die lieden vandaan, die enkelen nog? Hun aantal wordt echter kleiner en kleiner, ook in onze gemeente, de meesten liggen al op het kerkhof. Waar kwamen zij vandaan, die profeten en profetessen, die van Gods genade en erbarmen konden getuigen en het wisten: Dat is goud en dat is valse munt? Waren zij niet in de afgrond der verlorenheid geboren, terwijl zij wegzonken voor Gods Wet? Daaraan schort het heden ten dage. Er is thans geen achtiging voor Gods Wet meer” (*Bedelen bij de bron*, blz.187). Zijn deze woorden van Kohlbrugge niet hoogst actueel? Dat is nu juist wat wij bedoelen als we spreken over het plaatsmakend werk van de Heilige Geest, de verbrijzeling door de Wet, opdat Christus heerlijk worden zal in het hart.

Schriftuurlijke kenmerken

Zo zullen in de prediking de drie stukken aan de orde komen. Daarin vindt u de hartslag van het geestelijke leven. De prediking zal de gemeente ook de schriftuurlijke kenmerken van genade voorhouden, niet om in de kenmerken rust te geven, maar wel om te bemoedigen en op te scherpen en aan te dringen om te staan naar de verzekering van het aandeel aan Christus. De prediking zal ten volle schriftuurlijk-bevindelijk moeten zijn. De Schrift zal moeten klinken, het Woord zal aan het woord moeten komen, maar ook hoe die Schrift waar wordt in het hart van degenen, die de Heere vrezten. De prediking zal ook separerend, onderscheidend zijn en onderscheid maken tussen schijn en zijn, tussen geloof en ongelooft, maar ook tussen de verschillende trappen van het geestelijke leven. Bekommerden zullen worden aangespoord de vastheid buiten zichzelf in Christus te zoeken en bevestigden zal worden voorgehouden, dat het leven alleen maar ligt in de dadelijke gemeenschap met God in Christus. Nooit genoeg zal dan ook in de prediking de heerlijkheid, de algenoegzaamheid, de noodzakelijkheid en de gewilligheid van de Zaligmaker kunnen worden verkondigd. Het is waar, Christus is een verborgen Persoon, maar de Heere heeft juist de prediking gegeven opdat Hij daardoor aan zondaren geopenbaard zou worden. Laat de prediking dan vervuld mogen zijn van Hem. Laat de liefde van Christus

de prediker dan mogen dringen en laat hij met Paulus niets willen weten dan Jezus Christus en Dien gekruisigd. Maar laat hij ook prediken hoe een arme zondaar met die rijke Christus verenigd wordt.

Is mijn zondekennis diep genoeg?

Ik wil nu afsluiten met een citaat uit het op last van onze Generale Synode uitgegeven boekje *Louter genade*: "Bevordert de prediking van kenmerken niet dat de prediking een voorwaardelijk karakter krijgt? Daarover zegt de bekende oude schrijver Schortinghuis het volgende: 'Verbrijzeling en smart des harten kan geen voorwaarde zijn om u eigenlijk aangenaam of onaangenaam bij de Heere te maken. Zij dienen slechts om een ellendig en helwaardig zondaar uit zichzelf uit te drijven en tot Jezus te brengen. Als een mens wat verwacht van de grootte zijner smart, zou hij kunnen denken, dat zijn gevoel van zonde niet groot genoeg is. Het gaat echter niet om ons gevoel van zonde. Dat gevoel

is middel. Het gaat erom, dat we als arme zondaren in Christus geborgen zijn. Uw verbrijzeling over de zonde is dan groot genoeg, lang en zwaar genoeg, als ge maar verwaardigd wordt uit uzelf tot Christus te vluchten.' Hoe pastoraal gingen onze vaders in de prediking met zondaren om. 'Sta niet naar zwaarheid. Het zij u tot lering, die zo menigwerf vreest, dat uw grondslag niet uit God is, omdat gij geen krachtadige omkeer kent, of omdat uw overtuiging van zonde niet zo zwaar is als gij wel van anderen van Gods volk hoordet. Beproof u hieraan of gij een wezenlijke zielfrang in u kent naar Christus', aldus ds. G.H. Kersten in *De Heidelbergse Catechismus* (blz.222, 223). Wanneer de bedienaar van het Woord zo het genadeverbond met bewogenheid bedient en de zondaar geen rust laat buiten Christus, zal de Heere daar Zijn zegen aan verbinden. Zijn Woord zal niet ledig wederkeren."

Zeist,

ds. J.J. van Ekeveld

In orde

Autonomie

In de vorige bijdrage van deze rubriek ging het over de zelfstandigheid van de plaatselijke gemeente en de relatie tot het kerkverband. Daarover in deze bijdrage nog een enkele opmerking. En verder een paar gedachten rondom de autonomie van het gezag van de kerkenraad.

Is een classis volstrekt autonoom?

De plaatselijke gemeente, c.q. kerkenraad, is zelfstandig, maar staat niet op zichzelf. Daar zijn lijnen naar en van de classis. Vervolgens zijn er, wat de classis betreft, weer lijnen naar en van de particuliere synode. En vervolgens, wat de PS aangaat, zijn er weer lijnen naar de generale synode en lijnen vanuit het geheel van het kerkverband. Ten eerste zijn deze lijnen er omdat de volgende vergadering steeds samengesteld wordt uit afgevaardigden van de vorige vergadering. Ook is er de lijn dat er tegen een besluit van een mindere vergadering appèl mogelijk is op een bredere vergadering. Er zijn nog enkele punten te noemen. De classis oordeelt over de status van

een predikant. Zo neemt de classis het kandidaatsexamen af en zo is de classis de instantie die oordelen moet wanneer de bediening van een predikant in geding raakt. Maar in zulke gevallen oordeelt de classis ook weer niet autonoom. De classis neemt zulke besluiten, daarbij geadviseerd door deputaten die door de particuliere synode zijn aangewezen. En hun advies is tamelijk zwaarwegend, want als zij anders oordelen dan de classis dan gaat de zaak niet door of wordt deze naar het niveau van de PS getild.

Ook een particuliere synode neemt niet een volstrekt geïsoleerde plaats in. Elke vergadering van een PS wordt namelijk bijgewoond door een deputaat van elke andere PS. Deze deputaten hebben in alle voorkomende zaken een adviserende stem. Zulke verbanden zijn in onze uit Dordrecht afkomstige kerkorde aangebracht om steeds te laten merken dat het geheel er is en er toe doet. Tegelijk wordt de eigen verantwoordelijkheid van ieder orgaan erkent en gestalte gegeven. Eigenlijk is onze kerkorde een goed voorbeeld van bijbels denken. Enerzijds verantwoorde-

delijkheden leggen en laten waar ze horen. Anderzijds gezamenlijkheid gestalte geven en bevorderen.

Is de kerkenraad autonoom?

Dezelfde harmonieuze opvatting zien we ook als we letten op de plaats van de kerkenraad. De kerkenraad is het gezagsorgaan binnen de gemeente. Sterker zelfs: van de kerkelijke vergaderingen die het gereformeerde kerkrecht kent, is de kerkenraad het enige permanente college. Een classis en een synode zijn organen met een tijdelijk bestaan. Na de sluiting van de vergadering is dit college er niet meer, tenzij dit orgaan opnieuw door de roepende kerk bijeen wordt geroepen. Maar de kerkenraad is er permanent.

In ons vorige artikel zagen we reeds dat de kerkenraad van de plaatselijke gemeente niet volstrekt autonoom is. Er lopen toch wel enkele lijnen van de kerkenraad naar de classis en omgekeerd. Kerkvisitatie en appèlrecht zijn er voorbeelden van. Zo kun je ook zeggen dat de kerkenraad naar de gemeente toe niet volstrekt autonoom is. Bij verkiezing van ambtsdragers heeft de gemeente recht van approbatie. Dat wil zeggen dat de gemeente het recht heeft wettige bezwaren tegen een verkozen broeder in te dienen. Daarbij bestaat ook het recht van beroep op de classis. Dat recht van appèl op de classis hebben gemeenteleden trouwens toch. Wanneer men gefundeerde en wezenlijke bezwaren heeft tegen een duidelijk besluit van de kerkenraad, dan is er het recht van appèl op de classis.

Wisselwerking tussen gemeente en kerkenraad

Een kerkenraad mag niet een volstrekt autonoom of haast geïsoleerd college zijn of worden. De kerkorde geeft regelingen zodat tegen dat gevaar gewaakt wordt. Het feit dat ambtsdragers periodiek aftredend zijn is er een duidelijk voorbeeld van. Er is een voortdurende wisselwerking tussen kerkenraad en gemeente. Ook door middel van de huisbezoeken en andere ambtelijke contacten. In het gestalte geven aan het gemeentelijke leven doet de kerkenraad voortdurend beroep op leden der gemeente. Het gemeentelijke reilen en zeilen is niet een zaak van de kerkenraad alleen, maar van heel de gemeente. Wel onder leiding en verantwoorde-

lijkheid van de ambten. Christus regeert Zijn gemeente door de ambtsdragers. De Heere wil dat zij erop toezien dat alles eerlijk en met orde toegaat. En vooral dat zij leiding geven volgens de leer der waarheid. Vooral in geestelijk opzicht. Als de opgestane en ten hemel gevaren Christus Johannes vanaf Patmos (Openbaring 1-3) brieven doet schrijven aan de gemeenten in Klein Azië, dan richt Hij deze tot de engelen der gemeenten. Zij hebben de verantwoordelijkheid voor het opzicht. Zij zijn tot dit leidinggeven als ambtsdragers geroepen. Een verwaardiging, maar ook een gewichtvolle taak. Wat is het dan opmerkelijk dat Christus, de Koning der Kerk, laat weten dat Hij deze engelen in Zijn rechterhand houdt. Een troostrijke

gedachte. Hij laat Zijn dienaren niet alleen; Hij draagt hen. Het “Ziet, Ik ben met ulieden” werd temidden van de apostelen, de ambtsdragers, uitgesproken. Dit grote woord was ten eerste tot hen gericht.

De plaats van de ambtsdragers is er één van gezag temidden van de gemeente. En tevens één van dienen namens de grote Ambtsdrager. Treffend vinden we dat verwoord in Hebreëen 13:7. “Weest uw voorgangers gehoorzaam en zijt hun onderdanig; want zij waken voor uw zielen als die rekenschap zullen geven; opdat zij dat doen mogen met vreugde en niet al zuchtende; want dat is u niet nut”. Behartigenswaard voor ambtsdrager en gemeente!

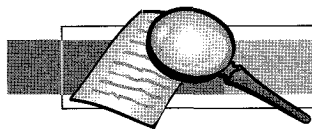
Dordrecht,

ds. P. Mulder

Historie

Het gaat bij de tolerantie om een herkenbare en belangrijke vraag. Huib Noordzij laat in zijn prachtige *Handboek van de Reformatie*, wat elke gereformeerd belijder eigenlijk gelezen zou moeten hebben, zien dat reeds in de 16e eeuw hierover indringend werd nagedacht. Over de verhouding tussen rooms-katholieken en protestanten werd bijvoorbeeld in de Pacificatie van Gent (1576) een en ander afgesproken. “Afgesproken werd onder andere dat in Holland en Zeeland de gereformeerde godsdienst de enige toegestane was, maar dat niemand vanwege zijn ‘rooms-katholiek zijn’ lastig gevallen zou mogen worden. Anderzijds was in de zuidelijke provincies de rooms-katholieke godsdienst de enige die publiek uitgeoefend mocht worden, maar ook hier mocht niemand die gereformeerd was daarom vervolgd of gedood worden” (Noordzij, pag. 22). Deze gedachte over de tolerantie, die overigens een doorbraak betekende in de toenmalige verhoudingen, kwam vooral van Prins Willem van Oranje en zijn raadgevers, onder wie Marnix van Sint Aldegonde. De Prins, ongetwijfeld de grootste Nederlander en in het slot van zijn leven een overtuigd calvinist, zocht naar een weg voor het vreedzaam samenleven van protestanten en roomsen. Ook anderen hebben in die tijd over het vraagstuk van de tolerantie in de samenleving nagedacht. Bij de Hugenoten speelden deze vragen ook heel nadrukkelijk. De hugenotenleider Philippe du Plessis Mornay (1549-1623) was van oordeel dat, in de gegeven omstandigheden in het 16e eeuwse Frankrijk, Hugenoten en rooms-katholieken het beste vreedzaam naast elkaar zouden kunnen leven. “Als voornaamste argument daarvoor voert hij aan, dat vervolging en verdrukking van hen (de Hugenoten, WV) toch geen overtuigende rooms-katholieken zal maken, maar veel eerder tot gevolg zal hebben, dat er hypocrieten en ongelovigen worden gekweekt” (geciteerd bij D.J. de Groot, *De Reformatie en de Staatskunde*, pag. 176).

Ook in de 18e eeuw dacht men na over het naast elkaar samenleven van verschillende religieuze overtuigingen. De bekende dogmaticus á Marck merkt in zijn *Merck der Christene Got-geleertheit* over de *Gemeene Verdraagsaamheid*, waaronder hij

Commentaar

Tolerantie

‘In het publieke domein speelt religie, of wat de kerken aan hun gelovigen voorhouden, nauwelijks of geen rol’ (J. Cohen, Burgemeester van Amsterdam op 1 juni 2004 in NRC-Handelsblad).

Problematiek

Mag een SGP raadslid instemmen met de bouw van een moskee? Hoe staan SGP-raadsleden tegenover de bouw van rooms-katholieke kerken? Onlangs wees partijleider Van der Vlies van de SGP in het *Reformatisch Dagblad* erop dat hier heel lastige vragen liggen. (8 juni 2004). Persoonlijk zou hij niet willen instemmen met de bouw van een moskee, maar uiteindelijk wel met de bouw van een rooms-katholieke kerk. Een keuze tussen “Turks” en “Paaps”, een uit de kerkgeschiedenis niet geheel onbekend dilemma. Een dergelijk antwoord is geen schande. Maar het roept natuurlijk wel vragen op. Vragen die ver en diep teruggaan in onze Nederlandse politieke cultuur. Vragen ook die in hun antwoorden beslist verrijkend kunnen zijn. Vooral ook vandaag de dag! Immers als wij de islamiet een moskee ontzeggen, dan zal allicht in de volgende raadsvergadering een socialist

opmerken dat de torenklok van de gereformeerde kerk in de buurt hem ook irriteert. Hij wil zondags uitslapen en daarom geen gebeier van de kerkklok. En leg dan, aan gesecculariseerd Nederland, maar eens uit: geen moskee maar wel een kerkklok. Kortom, wie nee zegt tegen de bouw van een moskee moet wel weten wat hij overhoop kan halen in onze samenleving waar orthodoxe christenen een kleine minderheidsgroep zijn geworden. En waar een gesecculariseerde meerderheid uiteindelijk de dienst uitmaakt.

Anderzijds spreekt onze belijdenis echter ook over weren en uitroeien van valse godsdiensten (art. 36 NGB). Er ligt dus in de aanwezigheid van de Islam een belangrijk dilemma. En het vraag heel wat denkwerk om hier een weg in te vinden. Hoe staan wij tegenover de tolerantie in de samenleving? Hoe leven we samen met andersdenkenden? Een boeiend en zeer oud vraagstuk! Een vraagstuk overigens waar velen, buiten onze kring, helaas weinig belangstelling meer voor hebben, want *in het publieke domein speelt religie, of wat de kerken aan hun gelovigen voorhouden, nauwelijks of geen rol.*

verstaat het samenleven van verschillende mensen en verschillende (religieuze) stromingen in één land, op dat deze moet gelden voor Christenen, kettters en Joden. Mensen moeten vreedzaam samenleven. Uiteraard wijst á Marck als rechtgeaarde calvinist op het ambt der overheid zoals dat vastligt in art. 36 van de NGB, maar ook zegt hij dat er redenen en situaties kunnen zijn dat de overheden "uit burgerlijke voorzichtigheid" enige ruimte moet geven aan de "de kettters en ongelovigen". In ieder geval hebben de gelovigen de plicht om vreedzaam met ongelovigen en kettters binnen het staatkundig bestel samen te leven en alle geweld te vermijden. (*Merch*, pag. 85-86). Kortom, het vraagstuk van de tolerantie en de burgerlijke samenleving heeft een lange geschiedenis met heel wat schakeringen. Maar het heeft praktisch gezien zijn langste tijd wel gehad, want *in het publieke domein speelt religie, of wat de kerken aan hun gelovigen voorhouden, nauwelijks of geen rol.*

Actualiteit

Intussen leven we in de 21e eeuw. En ook vandaag de dag doet het vraagstuk van de tolerantie zich op een heel andere manier weer gelden. De opkomst van de Islam in Nederland stelt onmiskenbaar voor vragen en geeft aanleiding om daarbij stil te staan. Moet en mag er ruimte zijn in onze samenleving voor praktiserende Islamieten? Mogen we hen scholen en moskeeën onthouden? Er wordt ook over die vragen breed nagedacht. Uit het RD van zaterdag 6 juni j.l. bleek dat hier voor SGP-bestuurders heel belangrijke vragen liggen. Mag een raadslid/wethouder toestemming geven voor de bouw van een moskee? Er wordt ook verschillend over gedacht. De Alblasserdamse SGP-wethouder P.A. Zevenbergen vindt dat je niet mag instemmen met de bouw van een moskee. Hij stemde als raadslid tegen het voorstel recht van opstal te verlenen aan een Turkse moskee. "Op grond van onze principes konden we onze stem er niet aan geven. Volgens de SGP-beginselen heeft de overheid de roeping de ware kerk te bevorderen. Dat doe je niet als je meewerkt aan het oprichten van een moskee." Anderen denken daar weer anders over. Voor het Waalwijkse raadslid B.W. Lambooy liggen de zaken toch iets anders. "Wie

tegen de komst van een moskee stemt, moet zich afvragen wat hij doet met de aanvraag van een kerk die in naam christelijk is maar waar de godheid van Christus wordt geloofend. En wat doe je bijvoorbeeld met de aanvraag van een rooms-katholieke kerk? Ik zou niet weten waar ik de grens zou moeten trekken. Dit vraagstuk is in achterban van de SGP niet altijd goed doordacht." De studiesecretaris van de SGP, drs. J. Mulder, kijkt weer anders tegen de bouw van een moskee aan. "Persoonlijk ben ik er beslist tegen, maar de overheid heeft de komst van moslims toegelaten. Als ze zich aan de regels houden, dan dien je hen als overheid de ruimte te geven voor hun godsdiensttoefeningen. Ook publiek. Wij zijn er allemaal van overtuigd hoe belangrijk godsdienst is voor de structuur van de samenleving. Ik kan het in mijn geweten niet rein krijgen hen dat te onthouden en mee te juichen in de stroom van de dominante opvattingen om godsdienst te weren uit het publieke leven. Want als je zelf een beroep doet op gewetensvrijheid en gewetensdwang afwijst, geldt dat ook voor anderen." Kortom, het blijkt dat er ook binnen de gelederen van de SGP geen eenduidige visie is op het vraagstuk van de tolerantie in de samenleving. De historie lijkt zich ook hier weer min of meer te herhalen. En de roomse kerk is ingeruild voor de moskee. De staatsschool voor een islamitische school. Een opmerkelijke zaak. Een moeilijke zaak. Zeker in een tijd en een samenleving waarin *in het publieke domein religie, of wat de kerken aan hun gelovigen voorhouden, nauwelijks of geen rol speelt.*

Toekomst

Hoe kijken gereformeerde belijders tegen de tolerantie in de samenleving aan? Waar staan wij met onze kerken en scholen? Dat is best lastig. Dat is nog temeer ingewikkeld omdat we inmiddels leven in een gesecculariseerde staat en een gesecculariseerde samenleving. Sedert het beruchte rapport van het SCP uit 1994 over de *Secularisatie in Nederland* weten we dat ruim 50% van de mensen in onze samenleving met God en zijn geboden niets maar dan ook niets te maken wil hebben. "In het publieke domein speelt religie, of wat de kerken aan hun gelovigen voorhouden,

nauwelijks of geen rol." Deze constatering van burgemeester Cohen van Amsterdam is schokkend, maar feitelijk juist. De religie is weg uit de samenleving. En het is de gesecculariseerde meerderheid die in ons land langzamerhand nadrukkelijk de lakens uitdeelt. Dat zet de hele discussie over tolerantie wel in een bepaald licht. Uiteraard gaan we het gevaar van de Islam niet wegpoetsen, maar is dat nu het werkelijke probleem van onze tijd? Ligt in de bouw van een moskee het grote knelpunt voor christelijke politiek? Vanzelf: we moeten het gevaar van de Islam niet onderschatten. Uiteraard is en blijft de Islam een valse godsdienst. Maar de grote libertijnse meerderheid deinst ook werkelijk nergens voor terug.

Onlangs wees de heer L.M.P. Scholten daar nog op in een vraaggesprek in het ND: "Jarenlang hebben we onszelf wijs gemaakt dat we in een christelijk land woonden met een stabiele, veilige structuur. De dijken zijn doorgebroken en de tolerantie neemt af. Elke keer als ik lees over een verbod op hoofddoekjes, denk ik aan de lange rokken. Er is een crisis ontstaan in de verhouding met de islam in Nederland. Hoe die afloopt, is niet te voorspellen. Berg je voor de verlichte geesten die net als in Frankrijk alle uitingen van religie willen weren uit het publieke leven. Die telkens wanneer de islamiet iets ontzegt wordt, consequent een lijn doortrekken naar de 'streng-orthodoxen'. Wat dat betreft is de VVD, onder de tegenwoordige Somalische invloed, gevaarlijker dan de PvdA." Het lijkt mij dat het a-religieuze klimaat van vandaag de dag voor nog veel indringender vragen stelt. De roep om afschaffing van bijvoorbeeld de godsdienstvrijheid (Cliteur) en aanpassing van artikel 23 van de grondwet (afschaffing financiële gelijkstelling openbaar en bijzonder onderwijs) zijn wat dat betreft illustratief. De 5 procent islamieten konden wel eens minder gevaarlijk zijn dan de ruim 50 procent moderne heidenen. En dat is de samenleving waar we anno 2004 mee te maken hebben. Laten we dat, met alle verschil van mening en met alle respect voor het verleden en voor elkaar, toch niet vergeten!

Amesfoort,

ds. W. Visscher

Boekennieuws

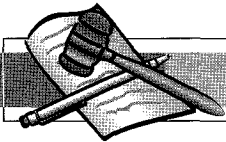
DS. L. VROEGINDEWEIJ
't Goed dat nimmermeer vergaait,
152 pagina's, gebonden,
uitgave LV-fonds 2000, € 14,75.

Dit boek bevat een elftal preken voor hoogtijdagen in het kerkelijk jaar. Ds. L. Vroegindewij was een begaafd prediker en schrijver. Vele artikelen heeft hij geschreven voor het Gereformeerd Weekblad over allerlei onderwerpen. Zijn bekendste boek is 'De troost der Verkiezing', een pastorale behandeling van de Dordtse Leerregels. Binnen de Gereformeerde Bond nam hij in zijn dagen

een vooraanstaande plaats in. Hij wist zich verbonden met Calvijn, maar ook met de mannen van de Nadere Reformatie. De preken in deze bundel zijn gunnend en scherp. Ze dragen een bevindelijk karakter. Ds. L. Vroegindewij had een eigen stijl van preken. De uitgegeven preken dragen nog het stempel van de spreektaal omdat ze later op schrift zijn gesteld. Hij durft in zijn preken de zonde te benoemen en tekent de onbekeerde mens in zijn onmacht en onwil. Ook stalt hij rijk uit wat genade inhoudt voor een verloren mens.

Rijssen-Z

Ds. A. Schreuder

Kerknieuws

AFSCHEID VAN OOSTKAPELLE
DS. A.B. VAN DER HEIDEN
D.V. **zondag 8 augustus 2004** hoopt ds. A.B. van der Heiden afscheid te nemen in een dienst die om 15.00 uur begint.

BEVESTIGING/INTREDE DS. A.B. VAN DER HEIDEN TE BENTHUIZEN
De kerkenraad van de Geref. Gemeente van Benthuzen geeft met blijdschap te kennen dat op D.V. **woensdag 18 augustus 2004** de weleerwaarde heer ds. A.B. van der Heiden als herder en leraar aan onze gemeente verbonden zal worden.
De bevestiging zal om 14.30 uur plaatsvinden door de weleerwaarde heer ds. B. van der Heiden te Alblasterdam. De intrededienst begint om 19.00 uur.
Beide diensten zullen gehouden worden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente van Moerkapelle, Kerkstraat 8a.

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2004
Pag. 229, gemeente OOSTKAPELLE.
Het juiste faxnummer van de scriba is: 0118-59 30 09.
Pag. 339, Con Amore, kerk- en verenigingsblad van de gemeente ALMELO.
Het nieuwe adres en tel.nr. van de redactiesecretaris, J. Pas, is: Bevervoorde 3, 7462 AA Rijssen, tel. 0548-54 57 65.

VERSLAG VERGADERING PARTICULIERE SYNODE NOORD-WEST OP 6 MEI 2004 TE MOERKAPELLE
Op de avond voorafgaand aan de vergadering is een bidstond gehouden te Moerkapelle.

In deze bidstond ging voor de preses van de vorige Synode, ds. J.J. van Ekeveld. Hij bediende daarbij het Woord uit Mattheus 28: 16-18.
Het thema van de preek was: "De verschijning van Christus aan Zijn discipelen in Galilëa". Stilgestaan wordt bij: 1e de plaats waar Hij verschijnt. 2e het Woord dat Hij spreekt.

Opening
Namens de roepende kerk van 's Gravenhage opens ds. J. Driessen de vergadering met het laten zingen van Psalm 25 vers 4. Hij leest Filippenzen 2:1-11 en gaat voor in gebed.
Hij verwelkomt de afgevaardigde predikanten en ouderlingen, alsmede de afgevaardigde deputaten art. 48, studenten en belangstellenden.

Lastbrieven
Alle primus-afgevaardigden van de drie classes zijn aanwezig.

Moderamen
Als moderamen wordt gekozen ds. J.J. van Ekeveld, preses; ds. M. Golverdingen, assessor preses; ds. W. Visscher, eerste scriba en ouderling C. Vonk Noordegraaf, tweede scriba. Bij acclamatie wordt ouderling H. Blankenstijn benoemd tot quaestor.
Acta
De acta van de vergadering van 22 mei 2003 leveren geen vragen op.
Correspondentie met andere Particuliere Synodi.

Ds. J. Schipper, ds. B. van der Heiden en ds. G. Hoogerland brengen resp. de groeten en zegenwensen over van de P.S. Zuid, Zuid-West en Oost.

Ingekomen stukken
Een schrijven van het Deputaatschap Kerkrecht in antwoord op de schriftelijke

vragen die vanuit de vorige P.S. Noord-West aan het Deputaatschap gesteld zijn betreffende de plaats en rol die Curatorium en Theologische school spelen bij de overkomst van predikanten uit andere kerkverbanden. Het Deputaatschap antwoordt hierop, dat het reeds bezig was met de voorbereiding en herziening van de in 1971 vastgestelde regeling voor de komende Generale Synode. De door de P.S. gemaakte opmerkingen c.q. gedane voorstellen acht het zeer relevant en waardevol.

Rapporten

Er zijn schriftelijk verslagen ontvangen van de deputaten art. 48 D.K.O. over de vergaderingen die ze hebben bijgewoond van de Particuliere Synodes Zuid en Oost. Het verslag van de P.S. Zuid-West moet nog geschreven worden. Hier wordt mondeling mededeling van gedaan.

Van de deputaten art. 49 D.K.O. is een verslag ontvangen dat betrekking heeft op de approbatie van kand. G. Pater en de emeritering van ds. J. Karens, dat diende op de vergadering van de classis Utrecht op 18 augustus 2003. Tijdens deze vergadering heeft de classis kand. G. Pater toegelaten tot de volle bediening van Woord en sacramenten en aan ds. J. Karens op de meest eervolle wijze emeritaat verleend.

Benoemingen

Ds. T.M. van Dijk heeft te kennen gegeven zich als deputaat art. 48 en 49 terug te trekken. Hoewel het in verband met een evenredige vertegenwoordiging van de classes voor de hand ligt om ds. Neele in zijn plaats te benoemen, stelt de preses voor om een schriftelijke vrije stemming te houden, zodat iedere afgevaardigde zich kan uitspreken. Bij de uitslag blijkt dat ds. Neele voor beide deputaatschappen unaniem is gekozen.

Verkiezing afgevaardigden naar de Generale Synode 2004

Als afgevaardigden zijn als primi gekozen, de predikanten: J.J. van Ekeveld, M. Golverdingen, W. Harinck, C. Neele, W. Visscher en de ouderlingen: H. Blankenstijn, G.D. Pas, J. Schouls, G.H. Verweij en C. Vonk Noordegraaf. Als secundi zijn aangewezen de predikanten: J. Driessen, G. Clements, M. Mondria, J.B. Zippro, G. Pater en de ouderlingen: J.H. Mauritz, C.G. van Es, J.W. van Dijke, J. Bloemendaal en C. v.d. Broek.

Punten van behandeling

De classis Amsterdam heeft als punt ingediend dat zij bezwaar maakt tegen de voorgenomen verhogingen van de bijdragen aan de emerituskas. De classis benadrukt zich niet te willen inlaten met het uitkeringsbeleid en is zich ook bewust van de plicht om emeritus predikanten en predikantsweduwen op een waardige wijze te onderhouden. Het bezwaar richt zich op de reservevorming en niet op de verhoging die noodzakelijk geacht wordt om de inkomsten gelijke tred te laten houden met de uitgaven. Zij stelt dan ook voor om de verhogingen gelijk te laten zijn aan de stijging van de lasten.

Tijdens de discussie wijzen enkele afge-

vaardigden op de vergrijzing bij de predikanten en pleiten voor een ruime en verantwoorde reserve, terwijl anderen waarschuwen voor een pensioenfonds gedachte. De vraag wordt gesteld hoe er omgegaan wordt met gemeenten die niet willen bijdragen, en of er ook gemeenten zijn die de lasten nauwelijks op kunnen brengen. De preses wijst erop dat het Deputaatschap verslag uitbrengt aan de G.S. Er wordt besloten dit punt niet door te zenden naar de G.S. maar een brief te sturen naar het Deputaatschap emerituskas waarin gevraagd zal worden in de rapportage aan de G.S. aandacht aan deze punten te schenken.

Classis Utrecht vraagt aan de vergadering te onderzoeken op welke wijze vanuit de Gereformeerde Gemeenten meer steun gezocht kan worden aan het gereformeerd schoolonderwijs en in het bijzonder aan de ontwikkeling van verantwoorde methoden voor de reformatorische scholen.

Zij wijst erop dat er in 1995 een synodale commissie is ingesteld die zich zou bezinnen op de band tussen kerk en school en daar is het blijkbaar bij gebleven. Het is echter niet de bedoeling van de classis dat de kerk zich met uitvoerende taken gaat bemoeien. Vanuit de vergadering wordt erop gewezen dat het praktisch niet uitvoerbaar is om eigen lesmethoden te ontwikkelen. Na de discussie wordt besloten een instructie te richten tot de G.S. waarin de zorg voor het onderwijs verwoord wordt, mede gezien de bedreigingen van buitenaf en tevens gevraagd wordt na te gaan in welke mate de aanbevelingen van de synodale commissie die in 1995 rapporteerde, zijn uitgevoerd. Indien er steun verleend dient te worden, dan is de vergadering unaniem van mening, dat dit via de VGS moet plaatsvinden.

Financieel verslag en verrekening van kosten

De quaestor heeft een financieel verslag uitgereikt van de inkomsten en uitgaven van de Particuliere Synode Noord-West over het jaar 2003 en tevens een begroting voor 2004. Ter dekking van de begrote kosten wordt een bijdrage van € 1,50 per lid en dooplid gevraagd.

Aanwijzen roepende kerk

De gemeente Woerden wordt aangewezen om de volgende vergadering van de Particuliere Synode Noord-West bijeen te roepen op D.V. donderdag 21 april 2005.

De bidstond zal worden gehouden op D.V. 20 april te Woerden, waarin de preses ds. J.J. van Ekeveld hoopt voor te gaan.

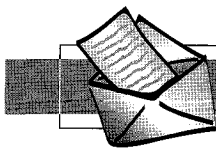
Sluiting

In zijn slotwoord wijst de preses erop dat we nog bewaard zijn voor onenigheid. Ons wordt evenals de Filippenzen voorgehouden: Want dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was; Die in de gestaltnis Gods zijnde, geen roof geacht heeft Gode even gelijk te zijn; maar heeft Zichzelf vernietigd, de gestaltnis van een dienstknecht aangenomen hebbende, en is de mensen gelijk geworden. Dat wenst hij de vergadering toe: voeten te willen wassen

en te dienen. De preses bedankt allen die betrokken waren bij de voorbereiding en het verzorgen van de vergadering en verzoekt de assessor preses ds. M. Golverdingen de vergadering te beëindigen.

Deze laat zingen Ps. 136 : 26 en gaat daarna voor in gebed. Hierna sluit de preses de vergadering.

C. Vonk Noordegraaf, tweede scriba

Berichten

ISRAËL-SAMENZANGAVOND AAGTEKERKE

Op D.V. **woensdag 28 juli a.s.** organiseert het Deputaatschap voor Israël een psalmzangavond in de kerk van de Geref. Gemeente te Aagtekerke.

Naast veel samenzang zal ds. C. Neele iets zeggen over de te zingen psalmen die betrekking hebben op het volk van Israël. Aanvang: 20.00 uur. De collecte is bestemd voor het werk onder het Joodse volk.

De Vluchtheuvel

DE VLUCHTHEUVEL Landelijk bureau

Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden tel. (0348) 48 99 90

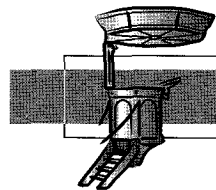
Vertrouwde en vertrouwelijke psychosociale hulpverlening.

Voor vragen kunt u iedere werkdag tussen 10.00 en 12.00 uur bellen naar het spreekuur voor aanmelding en advies **0348-489999**.

Let op! Alle hulpvragen van jongeren met betrekking tót jongeren (en kinderen) tot en met 17 jaar: 033-475 33 00.

Iedere werkdag tussen 08.30 en 17.00 uur.

'Help de Vluchtheuvel helpen!' Wordt donateur, voor meer informatie hierover kunt u ons bereiken op tel. 0113-213098 of stort uw gift op bankrek. nr.: 1125.06.399.

Predikbeurten

ZONDAG 18 JULI 2004

Aagtekerke 8.45 en 19.00 uur ds. J. Karels en 11.00 en 14.30 uur leesdienst; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 10.00 uur ds. Neele en 18.30 uur ds. De Wit; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Andijk 10.00 en 16.00 uur stud. Van Belzen; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. Meeuse; Arnhem 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 10.00 en 15.00 uur ds. M. Karens; Bodegraven 10.00 uur (H.D.) ds. Bac; Borssele 14.00 uur ds. Schipper; Boskoop 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 15.00 uur kand. Bakker; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Den Helder 10.00 en 17.00 uur ds. Boogaard; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. Melis; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. P. Mulder; Drachten 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Eindhoven 10.00 en 15.00 uur ds. Golverdingen; Elspeet 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Emmeloord 18.30 uur ds. Kattenberg; Enkhuizen 19.00 uur stud. Van Belzen; Enschede 10.00 en 16.00 uur ds. De Wit; Enter 9.30 en 16.00 uur ds. Moerkerken;

Ermelo 9.30 en 18.30 uur kand. Beens; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hakvoort; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Moens en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 18.30 uur ds. Golverdingen; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; Goudswaard 18.00 uur stud. Van Manen; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Schipper en 14.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 19.00 uur ds. Driessen; Groningen 9.45 en 15.30 uur ds. Kattenberg; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. Van der Net; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 10.00 en 17.00 uur ds. Van Ekeveld; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. Visscher; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Baan; Kamperland 14.00 uur ds. Verweij; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. Tanis en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 uur ds. Van Aalst en 18.00 uur kand. Bakker; Kortgene 14.30 uur ds. Van der Net; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. Verschuure en 14.00 uur leesdienst; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur ds. Veenendaal; Lelystad 19.00 uur ds. Schot; Lisse 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Marknesse 19.00 uur ds. Tuinier; Meliskerke 14.30 uur ds. Van Krimpen;

Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Mijdrecht 15.30 uur ds. W. Harinck; Moerkapelle 9.30 uur ds. Paul (doventolk); Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Nieuwdorp 14.30 uur ds. Tanis; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst (kerk aan de Ooststraat); Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oosterend-Texel 11.15 en 16.30 uur ds. Van Dijk (in Ned. Herv. Kerk); Oostkapelle 9.30 uur leesdienst en 18.30 uur ds. Vreugdenhil; Opheusden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. P. Blok; Oudemirdum 9.00 en 11.00 (voor vakantiegasten) en 19.00 uur ds. Van Dieren; Poortugaal 9.30 en 19.00 uur kand. Terlouw; Puttershoek 10.00 en 14.30 uur stud. Van Manen; Rhenen 10.00 en 17.30 uur leesdienst; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. Baaijens; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.30 uur ds. Mijnders; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Kleppe en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 uur ds. Mol en 14.30 uur ds. Meeuse; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Centrum 19.15 uur ds. Zippro; Rotterdam-Zuid 16.00 uur kand. Terlouw; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. Brugge en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Hoogerland; Soest 15.00 uur ds. F. Mulder; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Tuinier; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 18.30 uur kand. De Heer; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Utrecht 19.00 uur ds. Baan; Veen 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Veenendaal 9.30 en 16.00 uur kand. De Heer; Vlaardingen 19.00 uur ds. Silfhout; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Werkendam 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Van Krimpen; Wierden 9.30 en 18.30 uur ds. Vermeij; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Van Gelder; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Zoetermeer 16.30 uur ds. Paul; Zwijndrecht 15.00 uur ds. W.J. Karels.

DINSDAG 20 JULI 2004

Brakel 19.30 uur stud. Van Manen; Enter 19.30 uur ds. Moerkerken; Poortugaal 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Schot; Uddel 19.30 uur ds. Mouw (bijbellezing); Urk 19.30 uur ds. Schreuder.

WOENSDAG 21 JULI 2004

Berkenwoude 19.30 uur kand. Bakker; Dinteloord 19.30 uur ds. Clements; Dirksland 19.30 uur ds. De Jongste; Emmeloord 19.30 uur ds. W. Harinck; Hilversum 19.45 uur ds. Van Boven; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. Driessen; Melissant 19.30 uur ds. Van Aalst; Naaldwijk 19.30 uur ds. W.J. Karels; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. Kleppe; Rilland-Bath 19.30 uur ds. P. Mulder; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Mondria; Westkapelle 19.30 uur stud. Van Belzen; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. Silfhout; Zwolle 19.30 uur kand. Terlouw.

DONDERDAG 22 JULI 2004

Aagtekerke 19.30 uur ds. Van der Net; Beekbergen 19.30 uur ds. Schipper; Bodegraven 19.30 uur ds. Silfhout; Hendrik-Ido-Ambacht 19.30 uur ds. Tanis; Hoogeveen 19.30 uur kand. De Heer; Nieuwdorp 19.30 uur ds. Brugge; Nisse 19.30 uur ds. Mondria; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. Verweij; Rotterdam-Zuid 19.45 uur ds. Meeuse; Sprang Capelle 19.30 uur ds. Tuinier; Utrecht 20.00 uur ds. Hogchem.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH,

gem. Alkmaar. Diensten zondag 18 juli om 10.00 uur evangelist G. Baan en 17.00 uur leesdienst.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten zondag 18 juli 10.30 uur dhr. Brandeman en 17.00 uur evangelist G. Baan. U bent hartelijk welkom in onze evangelisatiepost van dinsdag t/m zaterdag tussen 10.00 - 16.00 uur!

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist G. van de Breevaart; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; Prot. Kerk, Oude Barreellei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Diensten zondag 18 juli om 10.00 en 17.00 uur evangelist J. Witte.

U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-winkel van dinsdag-zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Advertenties

*"Let op den vrome, en zie naar den oprechte;
want het einde van dien man zal vrede zijn."*

Psalm 37:37

De kerkenraden van de Gereformeerde Gemeenten te Rijssen geven met ontroering kennis dat het de Heere behaagde tot Zich te nemen hun geliefde oud-ambtsbroeder

Mannes ten Hove

in de leeftijd van 77 jaar.

Van 1956 tot 2000 heeft hij de gemeente mogen dienen, eerst twee jaar in het ambt van diaken daarna in het ambt van ouderling; vanaf 1968 in de Zuiderkerk. De Heere gaf hem dat hij zijn ambtswerk in eenvoud en met de liefde van zijn hart mocht verrichten. De Heere stelle zijn dienstwerk onder ons tot rijke zegen.

We wensen de weduwe met haar kinderen en (achter-)kleinkinderen van harte de ondersteuning en vertroosting des Heeren toe. Hij heilige deze roepstem in de kring van de familie en ook in het midden van onze gemeenten.

Namens de kerkenraden van de
Gereformeerde Gemeenten te Rijssen,

De kerkenraad van de gemeente Zuid:
Ds. A. Schreuder, preses
G.W.S. Mulder, scriba

Rijssen, 6 juli 2004

*Gedenkt uw voorgangers, die u het Woord Gods
gesproken hebben; en volgt hun geloof na,
aanschouwende de uitkomst hunner wandel.*

Hebreeën 13:7

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Krabbendijke geeft met ontroering kennis, dat de Heere, in de hope des eeuwigen levens, heeft weggenomen haar geliefde oud-ambtsbroeder

Jan Pieter Hage

in de leeftijd van 78 jaar.

In alle getrouwheid en met liefde heeft hij in de gemeente ruim 40 jaar als ambtsdrager zijn werk mogen verrichten. Vanaf december 1963, eerst 14 jaar als diaken, daarna tot februari 2004 als ouderling. Mocht ook na dezen nog blijken dat zijn arbeid niet ijdel is geweest in den Heere.

De Heere vertrooste en ondersteune zijn bedroefde weduwe met de kinderen, klein- en achterkleinkinderen in dit verlies. Hij heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad,
Ds A. Verschuure, preses
A.W. Koole, scriba

Krabbendijke, 6 juli 2004

KROON NATUURSTEEN

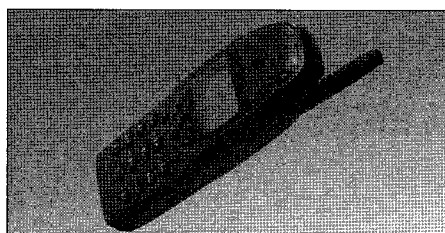
VLOEREN - TRAPPEN - GEVELS

Energieweg 8c • 4231 DJ Meerkerk
Tel. +31(0)183-354225 • Fax +31(0)183-354375

www.kroonnatuursteen.nl • email: info@kroonnatuursteen.nl
openingstijden showroom: di-vr: 09.30-17.00 uur, za 09.30-15.00 uur

CHR. BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Regentesselaan 43 Tel.: (0318) 52 66 41
3905 GT Veenendaal Fax: (0318) 55 42 04

Eén telefoontje...

...en u bereikt het brede thuiszorgpakket van
Agathos Thuiszorg: ■ Huishoudelijke verzorging
■ Lichamelijke verzorging ■ Verpleging
■ Psychosociale zorg ■ BKG Kraamzorg
Heeft u een zorgvraag? Bel 010 264 07 77.

Agathos THUISZORG

Wormerhoek 14g - Postbus 151 - 2900 AD Capelle aan den IJssel
Tel: 010 264 07 77 - Fax: 010 264 07 79
E-mail: info@agathos-thuiszorg.nl
Website: www.agathos-thuiszorg.nl

Thuiszorg met een eigen kleur

Harkes Begravenissen

Berkenbroek 7
2811 NZ Reeuwijk
tel. 0182 - 30 04 23

Dag en nacht bereikbaar

*Wij verzorgen
alleen begravenissen*

**4-pers voorhuis in woonboerderij
Tindeveen Drenthe 0528-343653.**

**Te huur ruime vakantiewoning
in Zuid-Alberta, Canada,
omgeving van Lethbridge.
Prachtig gelegen, uitzicht op rivier,
prairie en Rocky Mountains,
dichtbij dorp en kerken.
Voor inlichtingen 00-1403-553-4023.
Hollands sprekend.**

NIEUW IN OENE.

Boerderij-camping

"De grote Bremen"

Gelegen in de IJsselvallei, uniek wandel en fietsgebied, 5 km van de Veluwe bossen en heidevelden in een zeer rustieke omgeving. Luxe en degelijke accommodatie en sanitaire voorzieningen. Kom gerust eens kijken of bel voor een afspraak.
tel. 0578 641671 bgg. 0622621896
Bert ter Beek, Bremensallee 2,
8167PH Oene e-mail
e.j.ter.beek@comveeweb.nl lid S.V.R.

WESOTRONIC

GELUIDSINSTALLATIES
KERKTELEFONIE
RINGLEIDING

*Voor ieder oor
een zuiver geluid!*

Tevens uw leverancier voor:

- ✓ BRANDELDIENSTELLEN
- ✓ ONTRUIMINGSINSTALLATIES
- ✓ BEVEILIGINGSSYSTEMEN
- ✓ TELEFONIE
- ✓ KLUUZEN

Bijdorplein 9-11
2992 LB BARENDRECHT
Telefoon 0180 - 620000
Fax 0180 - 615000

Calvanweg 10B
8091 SC NUNSPEET
Telefoon 0534 - 270000
Fax 0534 - 270100

Begrafenis Verzorging Tollenaar

Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - Geen crematies

Lagarde 'n helder geluid
zuiver Lagarde!

De geluidssystemen van Lagarde,
helder en krachtig. Je hoort verder niets.
Bel (0341) 37 57 57 voor meer informatie.

**Te huur nw. 6-pers. stacaravan, 3
sl.k. in Nunspeet, De Hofstee. Nog
vrij vanaf 21 aug. t/m 9 okt. Nette
bewoning. Tel. 0186-613788
b.g.g. 06-50410670**

Christelijke begrafenisverzorging De Bruijn

Voor een meer eervolle begrafenisverzorging
in de provincie Utrecht en
de regio's Gouda en Hilversum.
Tel. 0346-281711.
Dag en nacht bereikbaar. (Geen crematies).

NIEUWE UITGAVE

Eeuwig klinkt het priesterlied

De oud-testamentische offerdienst verklaard
en in nieuw-testamentisch licht toegepast.

door ds. I. Kievit

met een voorwoord van ds. A. Kort te Krimpen a/d IJssel

Een zeer waardevol boek over offerdienst en haar vervulling.

ISBN 76731 1-42-X; 327 blz. In duidelijke letter € 22,50

Vraag onze gratis fondslijst aan.
Wij kunnen ook uw kerkblad verzorgen.

Boekbinderij en Uitgeverij J.N. Snoek - Ermelo

Tel. 0341-556608; fax 0341-493360

Te koop gevraagd: THEOLOGISCHE EN AANVERWANTE BOEKEN.

Antiquariaat Den Hertog/G.J. Zwoferink, tel. zaak: 030-634 66 81

Begrafenisverzorging Kina

Begravenissen in Capelle a/d IJssel
e.o. D.W. Schipper, tel. 010-458 31 12.
Wij verzorgen geen crematies.

Collectebonnen machinaal tellen?

vraag demo en/of referentie

0548-515415

**Kom nu uw vakantie vieren in Zuna
bij Rijssen.** Wij bieden u luxe bungalows, gratis zwemmen, op 100 m loopafstand nieuwe speeltuin, skelters, steppen, rust, ruimte, fiets- en wandelmogelijkheden. 55+ korting buiten schoolvak. Bel vak. oord Holsappel tel. 0548-512790.

Begrafenisverzorging I. Janssen

Begravenissen in
Zuid-Beveland en het eiland Tholen.

De mogelijkheid om thuis op te baren.
Regelmatig overleg om de begrafenissen
voor te bereiden.

Wij verzorgen geen crematies

Dag en nacht bereikbaar op:

0113-38 12 14

Rijksweg 2, 4416 AZ Kruiningen
Mobiel 06-53 23 73 20

IN LIEFDEVOLLE HERINNERING...

Uw gedachten over een uniek gedenkteken geven
wij gestalte in natuursteen. Vraag naar het
fotoboek met vele voorbeelden.

Grafgedenktekens

Zandee & de Kuyper

Goes: Rotonde Ringbaan-West
Telefoon (0113) 216555

Middelburg: Arnesteinweg 40
Telefoon (0118) 612579

Zoetermeer: Argonstraat 66
Industrieterrein Lansinghage
Telefoon (079) 3615010

Email: info@grafgedenktekens.nl

KRAAMZORG

THUISZORG

RST Zorgverleners.
600 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

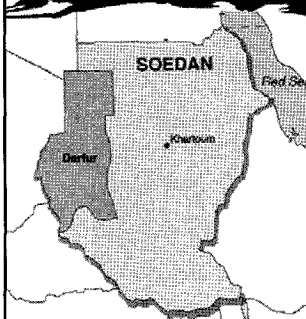
Bel voor informatie over kraamzorg,
wijkzorg, gespecialiseerde
verzorging, verpleging,
(huishoudelijke) verzorging:
0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of
info@rstzorg.nl.

Identiteit
Kwaliteit!

Tel (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

Verschroeiende aarde in Soedan

Duizenden mensen hebben de dood gevonden.
Honderdduizenden zijn op de vlucht nadat hun
woningen in rook zijn opgegaan.

Regeringstroepen en milities terroriseren het gebied
Darfur in West-Soedan. Hulpverleners spreken over de
ergste humanitaire crisis van dit moment. Duizenden
Soedanezen zijn gevlucht naar buurland Tsjaad.

Uw bijdrage is dringend nodig voor de opbouw van een
vluchtelingenkamp in buurland Tsjaad.

Geef om de vluchtelingen uit Soedan.

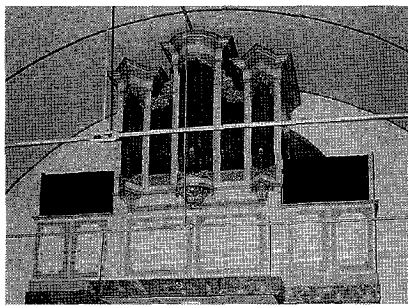
Maak uw bijdrage over op **Giro 307447**

DOE
WEL

DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING
IN BIJZONDERE NODEN DER
GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Postbus 615 • 3440 AP Woerden
Tel. 0348-489910 • Fax 0348-483721

in v. Hulpverl. in Bijz. Noden te Woerden in v.v. actie Soedan

Te koop aangeboden: Historisch Orgel

voormalig kerkgebouw
Ger.Gem. Wemeldingse

Het orgel is te dateren uit de periode tussen 1840-1850, de klank en het instrument zijn zeer waardevol. De VOGG heeft een onderzoek ingesteld naar de staat van onderhoud van het orgel. Voor geïnteresseerden is een overzicht van de dispositie en andere technische gegevens beschikbaar. U kunt het overzicht opvragen bij dhr. L. Nijssse, Grachtstraat 7, 4421 EV Kapelle tel. 0113- 34 15 77. *Gegadigden kunnen ook op dit adres een afspraak maken voor bezichtiging.*

**KLASSE
MAAKT ONDERSCHIED**

Stolk Orgels is hoofddealer van:
Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn

**Stolk
Orgels**
tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbendijke, Gostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

**begrafenisverzorging
T. den Hollander**

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

**Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bu**

DORPSSRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

Boeder Scherpenzeel

AMBTSKLEDING

Kostuums: 2 en 3 delig zwart - grijs - e.a.
Preekjassen ~ Jacquets ~ Pantalons
Streppantalons ~ Overhemden ~
Stropdassen ~ Sokken ~ Overjassen
Hoeden ~ Schoenen

Winkel:
Dorpsstraat 229, 3925 KC Scherpenzeel
Telefoon 033-2778899 / 033-2778068

Op afspraak ook Service aan huis!
M 06 5321 5334

Werken op Zorgboerderij de Mèkkerstee

De Mèkkerstee heeft als doelstelling zinvolle dagbesteding en begeleiding te bieden aan mensen die door psychiatrische of psychosociale problemen of licht verstandelijke beperking moeite hebben met het functioneren in de maatschappij. De Mèkkerstee is een onderdeel van Eleos.

Wij hebben nog plaats voor enkele deelnemers.

Een ieder die hier meer over wil weten kan contact opnemen met André de Jong, locatiehoofd, tel.0187-684050.
E-mailen kan ook: andre.dejong@eleos.nl

De Mèkkerstee
Hofdijksweg 34
3253 KB OUDDORP

Ramshoorn jeugdboeken

Het geheim van de oude put
De DRIE... en de bende van de Sjacheraar

NIUW!

Het eerste deel in de Klavertjevier-jeugdserie. Extra lange en spannende verhalen van Bert Wiersema, André Boeder, Henk Koesveld, Hanny vd Steeg-Stolk en jong talent

SPANNEND!

De DRIE... en de bende van de Sjacheraar (Loura v/d Berge-Goudzwaard) Een verdacht uitzienende man legt een pakje in de afvallemmer. De DRIE gaan op onderzoek en het wordt steeds gevaarlijker...

Voordeelactie:
t/m 30/9 € 9,50 ipv € 11,50

De Drie... en de bende van de Sjacheraar
€ 9,50

Beleef de avonturen van de DRIE mee!

Nu bij uw boekhandell

Tolle Lege
Nummingsdorp

Deze uitgave kwam tot stand i.s.m. chr. bibl.

De Drie... en de bende van de Sjacheraar
Loura v/d Berge - Goudzwaard

D.V. november volgt deel 2

Tel: 0113-230340
E-mail: ramshoorn@zeelandnet.nl
WWW.RAMSHOORN.NL